

Se me esplicu: daca nu invatia pruncii a cântá înainte de pubertate, dupa aceea fórte greu vor invetiá séu nici de cum. — Eu am esperiatu acést'a cu catecumenii mei in timpul de 30 ani. — In anii mai dinainte le cântám dupa catechisare câte o $\frac{1}{2}$ óra asia dupa cum scii cá cântám noi in tineretie dupa ritulu grecescu, nu dupa serbia sau papistasie, si m'am bucurat de câtva sporiu, dar mai numai din partea celoru ne inapoiati cá pe atunci scia cá marele Andreiu puneá pondu pe cantari, si pietatea crestinésca inca nu cadiuse in hectica, ca astadi; dar dupa vre-o câtiva ani si mai alesu dupa mórtea acelui Mare barbatu bisericescu, si scól'a de religiune o cercetéza reu si numai de sila, si biserica nu o iubescu de locu, apoi cum se le mai placa cântarilu ei?

Alta, ce erá se o scriu mai antaiu.

Cand am intratu ca preotu aici, am aflu numai doi cântareti. — Pe aceia i-au indemnatu contrarii mei, pe cari ii scii frati'a Ta, se nu-mi cantorésca mie, ci daca voiescu a-mi cantorí apoi, se céra léfa dela mine. — Védiendu eu acést'a am adunatu vreo 15—20 de catecumeni si necatecumeni la cas'a mea ai le-am cântatu sér'a, câte o óra doue gratúitu, tóte cantarile bisericesci.

Védiendu cântaretii betrani acést'a, numai cerura lefa dela mine, ei se multiamira cu emolumintele ce le au avutu, cáci pismuiau pre cântaretii pe cari i-am instruitu eu, de órece acestia i intrecú cu vocea lor sonora si din ce in ce mai bine luciita, cáci frate! cântarea la timpulu seu este gimnastic'a istetineloru. — De aceea te bucuri de viatia indelungata.

Acestei nisuintie am de a multiami astadi cá am mijlocitu prin unu invetiatoriu bunu cantaretiu de s'a latitu cantarea intre alti tineri, si acum cand vocea nu me mai ajuta, me bucuru audiendu pe vreo 6 tineri cantandumi parte unison, parte in duetu tóte cantarile nóstre vechi punctuos si dupa prosodia. — In epistóla ími faci onórea de me intrebii nu cumva maritulu Consistoriu ar desaprobá fapt'a Fratiei Tale? la care ti-respondu cá: de aceea nu me temu, ba inca ar avea motivu a se bucurá de o intreprindere laudabila ca acést'a. — Numai de cei ce voescu a reformá ritualulu, daca nu si religiunea, m'asi mai teme ceva, daca n'asi fi siguru, cá nu le va succede a se face noi Vasillii, Chrisostomi si noi Gregorii. Si daca chiar ar incercá asia ceva, ar pati-o ca Atanasie, si ar meritá numirea de „eretici“ din partea ortodocsiloru. — Deci déca vei puté aflá elevi din normele si gimnasiulu catolicu din orasiulu Fratiei Tale, incérca-Ti norocula si eu voi fi celu d'antaiu care voi imparti bucuri'a cu Frati'a Ta.

Cand asi fi eu datatoriu de mesura asi face

asia: cu tóta staruintia asi lucrá ca la Metropolia si la episcopii se fie aplicatu câte unu supra-ai unu sub cantaretii instruiti in scólele de cantari ortodocse, fie acele chiar la Marea egeica, cari se instrueze pe toti clericii si pedagogii din institutu.

La totu protopresbiteratulu se se aplice ca invetiatori cei mai buni elevi din Institutu, apoi la scólele poporali. — Totu asia si la Episcopiile sufragane, dar acést'a este unu pium desiderium.

Poporulu nostru, din lips'a de cantareti, astadi fórte reu certéza biserica, pentrucá 'lu maninca uritulu in biserica, cáci biserica ortodocsa nu au primitu music'a instrumentala numai cea gurala, si daca preotulu nostru, fie venitu din Berlinu, Lipsia, Gratiu, pórté titula de doctoru, bacalauriatu, maturisatu, daca in cele bisericesci e neversatu, daca ciaslovul, psaltirea si cealalte carti bisericesci ii putu, daca vocea lui e necultivata, poporulu nu e atrasu ci respinsu.

Daca vom mai traí Ti-voiu mai scrie si altele, tienátore de biserica si preotime*); pana atunci Dlu cu frati'a Ta!

Cestiunea fondurilor comune in sínódele eparchiale si in Congresu.

(Continuare.)

Am aratatu in numerulu precedentu resultatu la care au ajunsu sínódele eparchiale in ceea ce privesce stabilirea cheiei si proportiunei la impartirea fondurilor comune, si am vediutu cá este disonantu si prin urmare nulu!

Sinodulu din Caransebesiu urmand dispusitiuniloru congresuale, se pronuncia, in adeveru, in privint'a cheiei si modalitatii pentru impartire, dar acuma elu e paralisatu din partea sinodului din Arad, intocmai precum acést'a, mai nainte de a-se decide in congresu cestiunea de principiu in respectulu impartirii, erá paralisatu de sinodulu din Caransebesiu. O procedare nejustificabila acést'a; cáci a-se invoí odata la impartire si a-o solicitá chiar in congresu, ér mai apoi, cand este vorba a-o esecutá in fapta, nu convine nici demnitatii sinodului nici resolutiuniloru barbatesci, a siovaí si a abstá dela ea, si inca fara motivu.

Si cauta se constatu aci cá, sinodulu eparchialu din Aradu, judecatu dupre atitudinea sa de mai nainte, nu puté aduce unu conclusu in contra impartirii faptice a fondurilor comune, dezá pe temeulu unei false interpretari a conclusului congresualu de sub Nr. 263 ex 1878, dupa care: „intielegerea asupra modului, cheiei, respective

*) Domnulu se ve pazésca si se dea tarie Sántiei Tale, ca se puté si pe mai departe conlucrá cu intiepletele invetiaturi la binele de obsce alu sántei nóstre biserici! Red.

proportiunei la impartire între partile indreptatite, se lasa acestor parti, respective sinódelor concerninti.“ Ei bine! cum procede sinodul din Aradu in privint'a acést'a? O spunem, fórte curios! Deputat. sinodalu V. Babesiu, din interpretarea ce face conclusului congresualu de mai susu trage conclusiunea cà: *partile indreptatite si sinódele concerninti* sunt fara indoiala si crestinii nostri *din reinfintiandele dóue diecese*, si astfel sinodul in locu de a urmá intielegerea cu sinodul din Caransebesiu indegetata prin provocatulu conclusu congresualu, enuncia cu 18 voturi contra 16, cà „impartirea faptica a cestionateloru fonduri comune si chiar statorirea modului si a cheiei nu este posibilá, decât numai atunci, cand cele doue episcopii, ce sunt proiectate a-se infintia in Oradea-mare si Timisiór'a, vor fi realizate celu putinu intru atáta, ca se aiba organismulu lor propriu, spre a-si esercia dreptulu la impartire.“¹⁾

Aci mai antaiu trebuie se descoperimu pentru cei ce nu sciu cà, nici sinodul din Aradu, dar nici congresulu, nu au statu la indoiala vr'odata despre indreptatirea crestineloru din partile banatice la fondurile comune, si crestinii din „neinfintiandele dóue diecese“ au participatu si participéza dela introducerea constitutiunei nóstre eclesiastice pe tóte terenale vietii bisericesci, alaturea cu ceialalti crestini eparchiote, si in tóte afacerile asia si in privirea fondurilor comune. Pe cand, din esplicarea conclusului congresualu, asia cum o face Dlu Babesiu, ar urmá, cà, in organismulu bisericeii nóstre libere si constitutionale, sunt si elemente asuprite si eschise dela participarea in conducerea si regularea trebiloru bisericesci. In contra acestei conclusiuni trebuie se protestamu, mai cu séma, pentru cà, onóre si respectu capacitáti si inteligentiei óre-carorur representanti inflexibili ai comuniunei fondurilor, dar, ei au mersu prea departe cu obstinatiunea lor, au mersu adeca, — dupa-ce in sinóde si in congresu n'au isbutitu cu neimpatirea fondurilor, — pana a provocá reactiunea in bisericá, facandu din cestiunea fondurilor comune cestiune de interesu provincialu, si pe cei de pareri contrare timbrandu-i ca inimizii declarati ai intereseloru poporului „din reinfintiandele dóue diecese“ respective din „reinfintiandele a episcopie a Timisiórei!“

In fati'a unoru acusari grave ca si acestea, noi intrebamu, cand si prin ce s'au aratatu sustienetorii impartirei fondurilor, ca inimizii intereseloru populatiunei din Banatu-Timisianu? Au nu s'a disu espresu din partea acestor'a in sinodulu aradanu din 1881, „cà la casulu infintiarei fap-

tice de episcopii nóue, in Oradea-mare si Timisiór'a, séu in altu locu, eparchiele de Arad si Caransebesiu vor fi obligate a estradá eparchie-loru nou infintiande partea acestor'a din fondurile impartite“? ²⁾

Si daca este asia, atunci cu ce ratiune condamna cineva impartirea fondurilor ca prejuditiósa si jicnitóre pentru interesele crestineloru din reinfintiandele diecese? Se fimu drepti numai si se vorbimu adeverulu! Representantii principiului de comuniune in administrarea fondurilor, cari dela anulu 1874 pana la 1878, au facutu imposibila intielegerea între cele dóue sinóde, din Arad si Caransebesiu, vediendu cà congresulu, ca foru supremu bisericescu, a enunciatu prin conclusu principiulu divisiunei fondurilor comune, fara a-lu puté paralisá pe alta cale, ei si-au propusu ca se zadarnicésca cu ori-ce pretiu impartirea faptica a lor, sub cuventu, cà acést'a *nu este posibilá, decât dupa-ce cele dóue episcopii nóue vor fi macar intru atáta realizate, ca se-si aiba unu organismu indreptatitu alu lor propriu.* *)

Asiadara vom face deosebire între impartirea fondurilor cu considerarea „partiloru indreptatite“ respective a „sinódelor concerninti“ ca factori esistenti, de facto si de jure, si între impartirea lor cu considerare la nisce factori presumptivi. Legiuitoriulu nu putea se tracteze de „sinódele concerninti,“ cari nu exista si, cari póte nici vor asistá. Si asia congresulu din 1878, daca a primitu propunerea Dlui Babesiu, ca „intielegerea asupra modului, cheiei, respective proportiunei la impartire între partile indreptatite, se lasa acestor parti, respective sinódelor concerninti“ — elu a primit'o intielegandu sub partile indreptatite si sub sinódele concerninti, diecesele Arad si Caransebesiu respective sinódele acestor'a. Si cà congresulu n'a facutu impartirea faptica a fondurilor pendentá dela infintierea celoru dóue diecese, se vede claru din expunerea de motive a conclusului seu pentru impartire, in care se dice la lit. h. cà „*eventual'a infintiare de eparchii nóue nu póte impedecá impartirea acestor funduri între eparchiele de acum a Aradului si Caransebesiului*; deórece la infintierea de eparchii nóue, tocmai asia de lesne si tocmai dupa aceasi cheia se vor puté escinde si partile, ce le vor compete nóueloru eparchii.“³⁾

Standu astfelu lucrulu, ér sinodulu eparchialu din Aradu facandu pendentá impartirea faptica a fondurilor comune dela infintierea celoru dóue episcopii, in Orade si Timisiora, Sinodulu epar-

²⁾ Protocolulu sinod. din Arad, ex 1881. Nr. 188.

*) Acestea cuvinte, proprii ale Dlui Babesiu, sunt fórte semnificative, cáci infaciandune prin ele imposibilitatea impartirei faptice a fondurilor ca cestiune de timpu, recunósce si admite de alta parte necontestabilu divisibilitatea lor in principiu.

³⁾ Vedi „Biserica si Scol'a“ Nr. 20. an. curinte.

1) Protocolulu sinod. din Arad, ex 1881. Nr. 188.

chiei Caransebesiului din 1881, apeléza afacerea la congresu, prin urmatoriulu concludu:

„Considerandu cá prin decisiunea congresuala Nr. 257 din 1878 s'a decisu impartirea fondurilor comune dieceseloru Aradu si Caransebesiu, éra prin decisiunea congresuala Nr. 263 din 1878 intielegerea asupra modului si cheiei respective proportiunei la impartire intre dieces'a Aradului si a Caransebesiului s'a lasatu acestoru dóue diecese, respective sínódeloru loru eparchiali, si casurile de neintielegere intre numitele diecese privitóre la intrebarea modului si cheiei, respective proportiunei de impartire si le-a reseruvat siesi maritul congresu spre a-le decide finalminte la reclamarea unei ori altei diecese; considerandu mai de parte, cá decisulu congresualu Nr. 243 din 1878, carele se refere eschisivminte la intrebarea infiintiarei de dóue episcopii nóue in Metropoli'a romána, — nu sta in nici o legatura cu decisele congresuale Nr. 257 si 263 din 1878, si prin urmare efeptuirea acestoru dóue decise congresuale din urma nu se face pendinta dela decisulu congresualu Nr. 243 din 1878;

„Considerandu in fine, cá sinodulu eparchialu din Aradu, abatendu-se dela conclusele congresuale Nri 257 si 263 mai suscitade, nu a adusu decisu meritorialu in privinti'a modului si cheiei de impartire, ci, in contra dispusetiuniloru chiare cuprinse in decisulu congresualu Nr. 263 din 1878, a facutu pendinta realizarea impartirei fondurilor de sub intrebare dela infiintierea celoru dóue episcopii decretate numai in principiu prin decisulu congresualu Nr. 243 din 1878, si prin care decisu alu sinodulu eparchialu din Aradu se intentionéza numai traganarea respective împedecarea efeptuirei decisului congresualu Nr. 257 din 1878; deci pe bas'a acestoru considerante, sinodulu eparchialu alu Caransebesiului ia urmatórea decisiune:

„Maritul congresu este rugatu, se binevoiasca conform decisului seu Nr. 263 ex 1878 a stabili modulu si chei'a respective proportiunea la impartirea fondurilor comune, deja decisa definitivminte prin conclusulu congresualu Nr. 257 ex 1878 intre ambele diecese a Aradului si Caransebesiului si totodata a defige si terminulu preclusivu pentru realizarea impartirei fondurilor comune.“ 4)

Acestea sunt justele reflexiuni si imputari, ce sinodulu din Caransebesiu face cu privire la atitudinea mai noua a sinodulu aradanu in cestiunea fondurilor comune. In numerulu viitoriu vom arata hotarirea congresului in acésta controversa.

(Va urmá.)

Dela sinodulu eparchialu aradanu.

(Continuare din sedinti'a IX. *)

Cu privire la punctulu 18 din reportulu consistoriului, din carele se vede cá comisiunea esmisa conformu conclusului sinodalu de sub Nr. 174 ex 1881 nu s'a potutu intruni pentru a staveri si sistemisá normele, ce au a se observá la facerea socotiloru diecesane, sinodulu aderandu si mai departe la conclusulu seu provocatu, decide a se intregi comisiunea esmisa spre scopulu acesta si a se insarciná, ca terminendu-si agendele rezultatulu se-lu substérna sinodulu pana la sesiunea procsima.

Punctulu 19 din reportulu consistoriului aradanu referitoriu la premiarea si tiparirea cartiloru scolastice la propunerea comisiunei sinodulu 'lu ié la cunoscentia.

Socotile fondatiunei Elen'a Ghiba Birt'a pe anulu 1881. sinodulu lei é la cunoscentia.

Din incidentulu cá la revisiunea socotiloru s'a observatu, cá anticipatiunile asemnate esmisiloru consistoriali nu se tienu in evidintia, si despre acestea anticipatiuni nu se da socótéla. comisiunea propune, si Sinodulu decide, ca esmisii consistoriali, cari au primitu anticipatiune, si inca n'au substernutu socótéla, se fie provocati din partea consistoriului a-si dá socótéla numai decatu, éra pentru viitoriu se enuncia ca cinosura, cá: deorace spele facute stau in legatura cu actulu esmiterii, socótél'a trebue a se substerne consistoriului de odata cu reportulu esmisului, si senatulu esmitetoriu are se ordinezze resocotirea anticipatiunei dupa revisiunea socotelei, facute si licuidate din punctu de vedere alu calculului si forme prin controlorulu diecesanu, si numai socót'a revediuata si stabilita se póte asemná din partea senatului respectivu, punendu-se totu de odata socót'a revediuata ca actu de cassa la asemnare, ér pre viitoriu tóte anticipatiunile se se tienu in evidintia.

Cu privire la impregiurarea observata de comisiune, cá salariile sistemisate ale unoru profesori se solvescu de odata pre câte doue luni la cass'a diecesana, si cá documintele si cuitelu nu sunt licuidate prin controlorulu diecesanu, comisiunea propune: ca pre viitoriu se se evite astfelu de iregularitati, in casu de lipsa se se asemneze anticipatiunile, cari apoi se se detraga in rate lunarie; ér controlorulu diecesanu, respective referintele senatului epitropescu se licuideze tóte cuitelu, si in genere tóte documintele de cassa se le inzestrezze cu clausul'a licuidarii. Acésta propunere sinodulu o transpune consistoriului spre studiare si eventualu spre acomodare.

Comisiunea epitropésca voindu a introduce unele ameliorari in administraraa averii bisericesci pre de o parte, ér pre de alta voindu a usiorá manipulatiunea si a precisá mai corectu activitatea ampoiatiiloru, precum si a evitá ca unulu séu altu senatu se nu se ingereze in competinti'a si cerculu de activitate alu altoru senate, mai departe fiindcá pana acum nu s'a ténutu scontrare la cass'a diecesana — face urmatórele propuneri, si Sinodulu primesce:

a) bugetulu anualu se se compuna dupa senatele consistoriali;

b) fiecare senatu se indetorédia a nu trece preste marginile bugetului seu anualu;

4) Vedi Protocolulu sinodulu eparchialu din Caransebesiu ex 1881. Nr. 111.

*) In nr. trecutu a fost pusa din eróre sedinti'a VIII in locu de IX. Red.

c) cass'a diecesana are a se tiené la solvire stensu in cadrulu bugetului respectivu;

d) cass'a diecesana se se scontredie de trei ori in fiecare anu, si spre scopulu acesta sinodulu alege din sinulu seu o comisiune de trei membri sub presidiulu Preasantiei Sale,

e) avendu in vedere sinodulu ca consistoriele facu erogatiunile loru dela 1 Ianuariu pana la aprobarea bugetului prin sinodulu eparchialu fara indemnitate, ambele consistorie se indruma ca in anulu viitoriu se substerna sinodulu pre anii 1883 si 1884, ér de aci inainte totdeuna pre anulu urmatoriu nainte bugetele sale.

Reportulu consistoriului referitoriu la fondulu generalu diecesanu la propunerea comisiunei Sinodulu 'lu ié la cunoscintia cu acelu adaus, ca din pretensiunile vechi ale fondulu generalu eparchialu se sterge sum'a de 4946 fl. 85 cr.

Cu privire la ratiociniulu cultului si instructiunei publice la propunerea comisiunei, sinodulu da consistoriului absolutoriu pentru sumele erogate preste bugetu cu acea observare inse, ca pre viitoriu se nu se mai faca erogatiuni, cari nu suntu induse in bugetu.

Reportulu consistoriului referitoriu la fondulu instructu episcopescu in suma de 12.620 fl. 80 cr. la fondulu clericalu alu tasului alu doilea in suma de 5216 fl. 26 cr. si la fondulu preparandialu alu tasului alu treilea in suma de 3435 fl. 51 cr. Sinodulu ié la cunoscintia si acceptandu propunerea comisiunei decide, ca pre viitoriu se incurga la epitropia consistoriului din Aradu si venitul tasurilor din districtulu consistoriului oradanu, carele se se aviseze a transpune la Aradu banii ce incurgu din tasuri spre a se crea aici unu fondu comunu.

Reportulu consistoriului despre fondulu capelei din Gaiu in suma de 332 fl. 47 $\frac{1}{2}$ cr. Sinodulu 'lu ié la cunoscintia cu acelu adausu ca spesele, ce se voru face cu transcrierea locului pre carele este edificata scol'a din Gaiu pre numele scolii si cu intabularea inprumutului datu comunei Gaiu pentru edificarea acelei scolii confesionale, se se acopere din sum'a preliminata in bugetulu cultului si instructiunei sub rubric'a VIII 30. pentru spese neprevedute.

Reportulu consistoriului cu privire

a) la fondulu bibliotecii preparandiali in suma de 336 fl. 78 cr. b) la fondulu pensiuniloru invetiatoresei in suma de 2.961 fl. 14 cr. c) la fondulu sinodalu-congresualu in suma de 4.707 fl. 20 cr. Sinodulu 'lu ié la cunoscintia.

Ratiociniulu si socotile tipografiei diecesane, din care se vede, ca starea acelu fondu in requisite si pretensiuni restante represinta o suma de 6906 fl, 82 cr. Sinodulu 'lu ié la cunoscintia, si da absolutoriu administratiunei tipografiei pre anulu trecut, cu acea observare, ca pre viitoriu cuitelile si documentele, ce servescu de basa socotiloru se fie timbrate dupa lege, ér din pretensiunile restante ale foiei „Lumin'a“ predate tipografiei se sterge sum'a totala de 727 fl.

Reportulu generale alu consistoriului referitoriu la fondatiunea Papfy din Buteni in suma de 13,654 fl. 68 cr. la fondatiunea lui Gavriilu si Veronica Fauru din Oradea mare in suma de 6006 fl. 77 cr. la fondatiunea lui Fauru G. si V. Fauru din Lipov'a in suma de 1500 fl. la fondatiunea contelui Foray in suma de 604 fl. la fondatiunea fericitului Patriciu Popescu in suma de 249 fl. 21 cr. la fondatiunea fe-

ricitului Georgiu Popa in suma de 1064 fl. la fondatiunea contelui Colomanu Almasi din Chitighazu in suma de 1748 fl. 31 cr. la fondatiunea stipendioru din B. Comlosiu in suma de 1556 fl. 21 cr. la fondatiunea Schifman din B. Comlosiu pentru rug'a loru de acolo in suma de 213 fl. 80 cr. la fondatiunea Schifmanu din B. Comlosiu pentru requiem in suma de 637 fl. 03 cr. precum si la capitalele unoru comune singuratice ce se afla in depositulu consistoriului aradanu, Sinodulu 'lu ié la cunoscintia,

Urméza la ordine reportulu senatului epitropescu alu consistoriului oradanu, asupra carui'a comisiunea reportéza, ca a reveditu socotile, si a studiatu propunerile facute de consistoriu. Pre bas'a acestora comisiunea propune si Sinodulu enuncia urmatoarele:

1. socotile pre anulu 1881 se aprobéza, si consistoriului i-se da absolutoriu, cu acelu adausu, ca la asemnarea de cassa a perceptiuniloru, se fie totdeuna alaturatu si conspectulu contribuitoru subternutu de protopresbiterii concerninti; mai departe, ca descrierile contribuitoru trebuescu aprobate din partea sinodului, si pre viitoriu conspectulu se se faca astfelu, ca sumele incassate si descrise se fie induse separat si nu cumulative;

2. cumperarea casei consistoriale din Oradea mare se apróba, si ajutoriulu cerutu de 2500 fl. din fondulu instructu se acórda cu acea observare, ca cas'a cumperata este averea eparchiei:

3. in considerarea, ca parintele protopresbiteru Simeonu Bica, de si a fostu urgiatu si admoniatu de mai multe ori, totusi nu a administratu tacsele dela cununii de 50 cr. pre anulu trecut, consistoriulu se aviseza a constringe pre numitulu protopresbiteru a administrá sumele incassate in decursu de 3 luni, eventualu pana la finea anului curentu, ér pentru casulu, candu acelea nu s'ar administrá in terminulu prescriu, se aviseza consistoriulu a luá mesurile necesarie contra densului.

Pentru a se inlesni lucrarile sinodului, comisiunea propune, si Sinodulu decide, ca comisiunea epitropésca se se intrunésca si in periodulu presinte sinodalu cu 3 zile mai nainte de deschiderea sinodului pentru revisiunea socotiloru.

Mai nainte de a se trece la desbaterea bugetelor consistoriului comisiunea propune a se da celoru 3 referinti ai consistoriului aradanu, referintelii dela senatulu de scolii alu consistoriului oradanu, precum si profesoriloru dela institutul pedagogico-teologicu cate 100 fl. bani de quartiru, ér fisculu ordiariu dela consistoriulu aradanu se i-se urce remuneratiunea dela 200 fl. la 300 fl. si celui dela consistoriulu din Oradea-mare dela 200 fl. la 250 fl. Facia de acésta propune deputatulu Vincentiu Babesiu face contrapropunere si Sinodulu enuncia: propunerea comisiunei pentru urcarea lefiloru unoru functionari si adaogerea de bani de quartiru profesoriloru nu se admite, si comisiunea se fie indrumata a face bugetulu fara acestea urcari.

Referitoriu la sidocsi'a episcopésca comisiunea in urm'a reportului consistoriului plenariu propune si Sinodulu decide, ca din sidocsi'a episcopésca se se induca in modu provisoriu sum'a de 2500 fl. in proportiune cu tacsele ce au a le solvi preotii ambelor consistorie, si se se solvésca regulatu, ér sidocsi'a se se incasseze dela preoti prin senatulu epitropescu cu acelu adausu inse, ca din remasitiile incassate preste sum'a de 2500 fl. se se creeze unu fondu de reserva pentru asigurarea sidocsiiei episcopesci, ér

pentru casulu, candu sum'a preliminata n'ar incurge, deficitulu se se acopere din economisarea bugetului administrativu consistorialu.

Trecendu-se la ordinea dilei, sinodulu primesce urmatoriulu: Bugetu pentru acoperirea lipseloru de administratiune ale consistoriului aradannu pre anulul 1882. — I. Salariile consistorialiloru: 1. Referintei dela senatulu strinsu bisericescu 1200 fl. 2. Referintei dela senatulu epitropescu 1200 fl. 3. Secretariului consistorialu 800 fl. 4. Salariulu aloru trei profesori dela institutul teologicu diecesanu, si adeva: directorului substitutu 1000 fl. ér celoralalti doi câte 900 fl. unuia, laolalta 2800 fl. 5. Salariulu profesorului de cantu 300 fl. 6. Salariulu archivariului consistorialu 500 fl. 7. Salariulu fiscalu consistorialu 200 fl. 8. Retributiunea fiscalu onorariu 100 fl. 9. Retributiune pentru defend. in cause matrim. 100 fl. 10. Contribuirea la remunerarea secretariului si archivariului dela consistoriulu metropolitanu 600 fl. 11. Spesele de calatoria pentru asesorii dela consistoriulu metropolitanu 600 fl. 12. Salariulu catichetului dela liceulu reg. din Aradu 200 fl. 13. Remuneratiunea catichetiloru dela scolile gimnasiali si industriali din Temisiór'a 50 fl. 14. Remuneratiunea catichetului dela scolile civile si de fete din Aradu 25 fl. 15. Din sidoxia Eppésca, ce are pe viitoriu a se incassá prin ambele consistórie dela singuraticii preoti, cade pe consistoriulu aradannu 1900 fl. sum'a 10.575 fl. — II. Spesele cancelariei: 16. Pentru trei scrietori consistoriali 840 fl. 17. Servitoriulu consistorialu 200 fl. 18. Pentru lemnele de incalditu 200 fl. 19. Pentru tipariturile necesarie 250 fl. 20. Pentru recuise de scrisu si luminare 200 fl. 21. Pentru conservarea, asigurarea edificieloru si contributiunea 250 fl. sum'a 1940 fl. — III. Ajutórie: 22. Pentru bisericile serace 900 fl. 23. Pentru ajutóriele de caritate a crestiniloru ortodoxi neputintiosi 200 fl. sum'a 1100 fl. — IV. Diurnele si viaticulu: 24. Pentru asesorii consistoriali in cause bisericesci si epitropesci 300 fl. — V. Spese stradanarie: 25. Pentru edarea unui schematizmu si acoperirea speseloru neprevedute 400 fl. — Aceste se vor acoperi: 1. Din remasiti'a cassei in bani elocati in cass'a de pastrare I. aradana in suma 1087 fl. 76 cr. 2. Din imprumutulu ce l'a datu la edificarea Resiedintiei eppesci de 2098 fl. 3. Din ajuturiulu de statu de 9000 fl. 4. Din contribuirea de unu cruceriu dupa sufletu 1000 fl. 5. Din tax'a cununieloru de 50 cr. 500 fl. 6. Din incassarea sidoxiei dela preoti 2688 fl. 88 cr. sum'a 16.374 fl. 64 cr.

(Va urma.)

Sântirea bisericeii din Monésa.

Ni se umple inim'a de bucuria candu cetimu — desi arare-ori — in colónele diurnaleloru nóstre cate o scire placuta despre poporulu nostru. Si nu fara de evenimentu. De unu timpu in cócia de ieai la mana oricare diurnalu nationalu, pretotindenea dai de vaerári si descrieri dureróse de prin tóte partile; sfasietóre de inima suntu repórtele ce cetimu pe fiacare dia despre starea la carea a ajunsu poporulu nostru, in care isbescu furtunele din tóte laturile; si chiar pentru acést'a ni cade bine candu putemu comunicá de ici-de colea câte o scire si imbucuratória.

Astadi, in 23 Maiu a. c. s'a seversitu in Monésa sântirea bisericeii. Éta scirea buna ce in sine nu apare atátu de momentósa, marcabila inse este ea pentru timpulu in care traimu, instructiva pentru impregiurarile in

cari s'a ziditu si pentru tactulu, ce au observatu conducatorii dela inceperea pana la terminarea edificiiului.

Si fiindu aceste impregiurári tóte importante, me voiu sili a descrie pe scurtu cum s'a edificatu si santitu bisericea din Monésa.

Érá la anulul 1879. candu preotulu Zacharia Milianu a indemnatu poporulu se radice o alta bisericea, căci césa vechia nu mai corespundea menitiunei sale si poporulu l'a ascultat pentru că avea in credere in Ddieu si in preotulu. Capitalu bisericescu la poporu aveau 800 fl. — bani gata 50, dar mai mare capitalu érá credinti'a si evlavi'a poporului care este unu isvoru nesecatu pentru tóte intreprinderile bune si folosítórie.

S'a legatu deci contractu cu maiestri zidari si lemnari in pretiu de 1000 fl. afara de materialu si adunatulu lui. Contractulu la instentatiunea poporului se intari la vãn. Consistoriu, poporulu grabi a aduná materialulu si lucrulu cu ajutoriulu lui Ddieu se incepú. Preotulu si fruntasii poporului in cea mai buna intielegere intre olalta au statu in fruntea lucrulu, ei scoteat mai antaiu carale sale, dupa ei poporulu; ei jertfeau mai antaiu denarii sei, dupa ei poporulu. Căventulu trupu s'a facutu, zidurile se redica, se punu sub acoperislu, se innaltia turnulu si unu crestinu din locu se resolvéza a-lu incoroná cu o cruce, carea i-a venitu in 30 fl.

Ca poporulu se nu fia impoveratu in timpulu acést'a greu cu sarcini nóue, a intinsu rogare la Prea Santi'a Sa Dlu Episcopu, carele in ingrijirea sa ne-adormita mijloci din fondurile diecesane pe scopulu acést'a unu ajutoriulu de 100 fl. si unu impramutu de 200 fl. asijderea si Majestatea Sa Imperatulu-rege binevoi prégratiosu a doná la rogarea substernuta de poporu — 100 fl. spre scopulu edificarii, poporenii asijderea au contribuitu cate cu 1—5 fl. care cum a potutu, si deci cu 2000 fl. se redicá si terminá o bisericea solida, frumósa, corespundietória. Póte servi de invetiatura altoru comune, cari nici cu sume in-doite si intreite nu suntu in stare a se apucá macar de unu lucru ca acést'a.

A fost mare deci bucuri'a poporeniloru in diu'a de astadi, ca si in diu'a hotarita pentru sântirea lucrulu maneloru si osteneleloru lor.

Servitiulu de manecare s'a inceputu la 6 óre deminéti'a si actulu sântirei la 9 óre dupa care a urmatu liturgi'a.

Sub conducerea parintelui protopopu din Buteni Const. Garbanu siese preoti anume: Mich. Suciulu din Buteni, Sim. Cornea din Repsigu, Sim. Tomutiulu din Sebisiu, Mel. Fauru din Dezna, Teodoru Coloja din Bontiesci si Zach. Milianu din locu, dimpreuna cu parintele diaconu ceremonialu alu Prea Santiiei Sale si secretariulu consis. Ignatiulu Papu, toti imbracati in ornate pompóse bisericesci, intre rogatiuni ferbinti si bubuitulu trascuriloru, intre cantarile melodióse ale chorulu plugariloru din Buteni, condusu de invetiatoriulu G. Popoviciulu, in presinti'a unui immensu publicu, din locu si de prin comunele invecinate, intrunu timpu fórté placutu, — servitiulu ddiescu a reusatu peste asteptare bine; óspetii de alte confessiuni cari erau la scald'a din Monésa si cari si ei au asistatu la servitiulu ddiescu — cum suntu dd: comitele supremu C. Tabajdi, vice-comitele P. Ormos, proprietarii Török s. a. s. a. toti s'au aflatu incantati — precum s'au esprimatu — de acésa festivitate bisericesca, carea intr'adeveru o putemu numi pompósa, atátu pentru frumseti'a ei propria, cătu si pentru or-

dinea observata si cantarile radicatorie de inima executate cu istetime si frumsetia. La capetulu liturgiei parintele protopresbiteru pontificante rosti o cuventare festiva purcediendu dela testulu „Aprópe e Domnulu de toti cei ce-lu chiama pre elu, intru adeveru“ Ps. 144. si din carea cu deosebire ni-a caditu bine a ascultá invetiatur'a scósa din mirarea credintiosiloru presinti din alte parochii pentru rezultatulu edificareii, si din respunsulu parochianiloru din locu, cá lucrulu n'a fostu greu pentrucá s'a seversitu in contielegere fratiésca a tuturor'a, deci si binecuventarea lui Ddieu a fostu asupra lui. Si de-si au portatu nescari sarcini, acele suntu uitate acum de bucuri'a dilei, si invita si pre cei ce se mira a se bucurá si a mari impreuna numele lui Ddieu.

In sfersitu dadu multiamita Majestatii si Prea Santiei Sale, precum si Domnului proprietariu Contele Waldstein, carele a donatu materialulu de lemnu si de pétra din ale sale, accentuá nisuinti'a preotului Z. Milianu si tactulu, cu carele a purcesu sub decursulu edificareii, in fine se implorá darulu lui Ddieu asupra bisericeii si asupra poporeniloru cari au adusu jert'a acest'a bineplacuta si ii indemná a fi si de acuma cu ascultare catra povetiunitorii cei credinciosi catra fruntasii cei intiepleti ai comunei.

Atátu cuventarea cátu si intregulu actu a facutu cea mai buna impresiune in cei presinti.

A urmatu dupa acest'a unu prandiu comunu la cas'a parintelui Milianu, unde du'a preutésa si dsiór'a sor'a ei au facutu tóte cele possibile ca ospitii se fie indestuliti, ceeace i-a si succesu. Sub durat'a prandiului s'a disu toaste pentru singuraticii binefacetori, pentru cei ce s'au ostanitu la zidire precum si la actulu santirei — de sine se intielege — tóte in limb'a romana cu esceptiunea celui rostitu de parintele preotu cath. Szirmai intru bun'a contielegere a confesiuniloru si nationalitatiloru.

Poporulu s'a ospetatu la mésa comuna sub cortu improvisatu de crengi verdi, si voi'a buna a duratu pâna sér'a, dar ordinea si bun'a cuviintia n'a fostu perturbate.

Dee Ddieu natiunei si religiei nóstre multe comune cu conducetori ca si cesti din Monésa.

Melotie Fauru.

D i v e r s e .

* **Preasanti'a Sa Episcopulu Ioanu Metianu**, urmandu dorintiei si cererei esprese a poporului va plecá astadi (Dumineca) la comun'a M o n o s t o r u , in protopopiatulu Timisorei, spre a esi cu procesiunea pentru sántirea holdelor. Preasanti'a Sa va fi insocita de par. protosíncelu I. Goldisiu, ierom. ases. ref. Aug. Hamsea, de diaconulu secret. cons. Ig. Papu.

* **Duminec'a tuturoru santiloru** au fostu pentru locuitorii comunei Siestarovetiu, o di de bucurie, o di de mare serbatóre, in care la nou'a biserica inceputa abia din 12 Augutu anulu trecut, acum s'au santitu si redicatu sant'a cruce cu o pompa extraordinarie, la care actu au pontificatu Reverenditatea Sa Dlu protopopu Ioanu Tieranu, asistatu de trei preoti, cu care ocaziune au tienutu si o cuventare acomodata. Poporulu micu si mare, teneru si betránu, pana si din comunele invecinate curatu si serbatoresce imbracatu, au luat parte la acésta festiuitate. Bucuri'a si entusiasmulu lui au fostu mare!

† **Necrologu.** Subsemnatii cuprinsi de cea mai mare durere facemu cunoscutu tuturoru consangeni-

loru si amiciloru, cá iubit'a nóstra mama, respective fie, sora, consangéna si amica: *Veduv'a ELEN'A BULBOCA* nasc. *BERCEA* a repausatu in Domnulu astadi la 5½ óre diminéti'a, in etate de 29 ani, dupa unu morbu scurtu. Remasitiile pamentesci a-le repausatei, dupa seversirea céremoniei bisericesci de inmormentare, se vor asiediá spre odichna eterna in cimiteriulu románu gr. or. din locu in 8 Iuniu, a. c. st. n. Cortegiulu funebru va porni la 4 óre d. médiedi, dela locuinti'a repausatei, strad'a Deák-Ferencz Nr. 20. Fie-i tierin'a usióra! Veduv'a: Saveta Bercea ca mama, Sabina Miron n. Bercea ca sora, Vasiliu Miron cumnatu. Fiii minoreni: Ioanu si Mari'a. Dimitrie Tamasdan ca ginere si soci'a sa Sofi'a Ionutiasiu. Nepotii: Iustinu, Coriolanu, Victoru si Sofi'a, Mironu, Silvi'a, Ioanu, Lucreti'a si Livi'a Tamasdan. Arad, 7. Iuniu, 1882.

* **Oltenii la Iasi.** Cetimu in Liberalulu: Constatam cu deplina multumire cá, intreprinderea aducerei unui numeru de olteni in mijloculu nostru pentru miculu comertiu, este pe deplinu reusita. Acesti ageri vindietori si-au maritu cu succesu cerculu de vindiare a diferiteloru obiecte de hrana. Astfeliu i vedem cu panerele pe umeri cutreerandu fara pregetu stradele orasiului, diminéti'a cu carne, verde-tiuri, pesce próspetu, adusu in fiecare séra cu trenulu dela Galati, paseri etc. Mai tardiu peste di, i vedem cu portocale, lamai, tíri si acum ciresi hultuane aduse din Constantinopolu; adeca se ofera prin mijloculu acest'a Iesieniloru, fructe intr'o epoca cu totul timpurie pentru partea locului nostru. Este o frumósa priveviste vederea acestoru olteni cu figuri tinere, inteligente, curati in imbracamintea si marfa lor si cari dau o insufletire romanésca stradelor Iasiului. Impresiunea ce acesti fi ai Oltului au facut la aparitiunea lor a fost ca o tresarire a simtiului nationalu in vechiulu si gloriosulu municipiu alu legiónelor Romani, Iasi, astadi din nenorocire aprópe coplesitu de streini.

* **O féta perita in modu misteriosu.** In Tisza-Eszlár, comitatulu Szabolcs a peritu o fetitia de 14 ani, Eszter Solymosi, tocmai in ajunulu Pascilru jidovesci. Faim'a se respandi si opiniunea publica tiene cu positivitate cá hahamulu ovreescu (siakterulu) Solomonu Schwarz de acolo ar fi omoritu fetiti'a crestina in sinagoga, spre a-i luá sangele, ér cadavrulu ei l'ar fi aruncatu in riulu Tisza. Deputatulu Istoczy a facutu in 24 Maiu st. n. o interpelatiune in dieta, cerendu dela guvernó o investigatiune seriósa in afacerea acest'a. Tribunalulu din Nyiregyház incependu investigatiunea au detienutu pre mai multe persóne suspecte, intre acestea pe hahamulu din Tisza-Eszlár si pe fiulu epitropului Sinagogeii de acolo anume Iosif Scharf, in etate de 16 ani, carele a descoperitu cá insusi a vediutu, cand hahamulu S. Schwaz a taíatu grumazulu copilei pe o mesa in curtea sinagogeii. Investigarea se continua inca pentru a constată faptululu.

* **Stindardulu Dlui Tudoru Vladimirescu.** Dupa ce Ypsilant a omoritu pe domnulu Tudor, a trimisu la Golesti se spue armatei romane ca se se supue ordiniloru sale. Maiorulu Ión Cacaletieanu, comandantulu artileriei, carui'a domnulu Tudor incredintiase in lipsa-i comand'a intregi armate, nevoind a se supune lui Ypsilant, a congediatu armat'a, luandu cu densulu stindardulu pe care l'a pastratu in famili'a sa. Acuma fiulu si mostenitoriulu seu, George I. Cacaletieanu, l'a daruitu statului romanu, spre a se pastrá in arsenalulu seu.

* **Domnul Tudoru.** Facemu atenti pe toti, cari se interesăza mai de aprôpe de timpurile lui Tudoru Vladimirescu, reamintite in dilele astea prin aducerea stégului seu in capital'a României, că romanulu inceputu in Nr. 1 alu revistei belestristice-literare: *Noua Biblioteca Romana* sub titlulu „Ciocoi“ are de obiectu tocmai faptele si mórtea acestui Domnu român. „Noua biblioteca romana“ ese de 2 ori pe luna si costa 3 fl. 60 cr séu 9 lei pe unu semestru. Abonamente sunt a se adresa la Tipografia Alexi Brasiovu.

* **Avisu!** Reuniunea preotiloru si invetiatoriloru rom. gr. or. din cerculu inspectoralu conf. de scóle alu Birchisiului in siedinti'a sa de constituire si-au alesu comitetulu seu in persónele urmatoriloru membrii: presied. Demetriu Marcu, parochu si inspectoru scolaru; vpresied. Simeonu Dragoi, parochu; notariu ca purtatoriu de prot. Ignatiu Bugarinu, invetiatoriu; notariu corespondentu Terentiu Petroviciu, preotu adm.; cassariu: Stefanu Carabasiu, inv.; bibliotecariu Nicolau Vugu, inv. Vasiliu Olariu, parochu, Jonichie Nestoru, inv. Comitetulu au inceputu dejá a funci-oná. Cei ce dorescu a-se pune in corespondintia cu acést'a reuniune, sunt rogati a-se adresa cátra presidiu, in Birchisiu p. u. Kápolnás. — Birchisiu in 27 Maiu 1882, Demetriu Marcu presiedinte, Terentiu Petroviciu notariu corespond.

POSTA REDACTIUNEI.

Dlui I. B. in Calugari si **F. C. in C.** In lipsa de spatiu publicarea celoru trimise va urmá numai in numeri viitori.

La mai multi on. preoti, cari ne trimitu elaborate din sfer'a elocintiei sacre, anunciamu că cuventarile bisericesci pentru dumineci ori serbatori, spre a fi publicate trebue ca se ni se trimita inainte de dilele la care se repórtá, barem cu o septemana.

Dlui Dr. G. V. in Mehadia. Jurnalulu s'a speditu la timp. Numerii reclamati vor urmá. Noutatea dorita a trebuitu se-omitemu din cauza binecuvantata!

Buletin meteorologicu.

Diu'a.	Lun'a.	Pressiunea aerului	Temperatur'a	Certulu
Sambata	3. Iuniu	771 mm.	16.40 C.	seninu
Dumineca	4. „	768.5 „	16.8 „	„
Luni	5. „	764.6 „	17 „	noru
Marti	6. „	764.6 „	16.8 „	„
Mercuri	7. „	764.6 „	17.4 „	seninu
Joi	8. „	762.5 „	21 „	„
Vineri	9. „	759 „	17.7 „	ploe

Concurse.

Pentru deplinirea parochiei de clas'a III. din *Finisu*, si fili'a *Valea-mare*, protopresbiteratulu B. Ineului se escrie concursu cu terminu de alegere pe *1. Iuliu st. v. 1882.*

Emolumintele sunt: 1. din *Finisu* 2/4. sesiune pamentu aratoriu de clas'a a III. dela 72 case biru cate o mesura de cucurudiu sfarmatu, stólele indatinatate, cortelu cu gradina 1 1/2. iugeru.

2. Din fili'a *Valea-mare* biru dela 56. case o mesura de cucurudiu sfarmatu, si stólele indatinatate.

Doritorii de a dobendi acést'a parochia recursele loru adresate comitetului parochialu, si instruate con-

formu Stat. Org. pana in 27 Iuniu 1882. voru ave ale substerne subscrisului protopresbiteru in *Chisineu (Kisjenö.)*

Finisu, 23. Maiu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Cornea.** m. p. ppresbiteru.

Pentru parochi'a din *Iosasielu*, inbinata cu postulu invetiatorescu, in protopresbiteratulu B. Ineului se escrie concursu cu terminu de alegere pe *2 Iuliu st. v. 1882.*

Emolumintele sunt: ca preotu dela 65. case cu pamentu cate o mesura de cucurudiu sfarmatu éra dela cei fara pamentu 30 insi 1/2. mesura si stolele indatinatate.

Ca invetiatoriu 150 fl banii, 10. cubule bucate, 12. lantiuri de pamentu aratoriu, cuartiru si 2. gradine de legume. Doritorii de a dobandi acést'a parochie recursele loru adresate comitetului parochialu, si instruate conformu Stat. Org. voru ave ale substerne subscrisului protopresbiteru pana in 27. Iuniu in *Chisineu (Kisjenö.)*

Iosasielu, 2. Iuniu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Cornea,** m. p. ppresbiteru.

Pentru indeplinirea postulu invetiatorescu vacantu din *Sinersig*, in protop. Lugosiului, se escrie concursu cu terminu pana in *30 Maiu st. v. a. c.*

Emolumintele sunt in bani 230 fl. v. a. patru jugere pamentu aratoriu, patru orgii de lemne, 5 fl. scripturistice'a, 8 fl. pentru conferintie, si cortelu liberu.

Recurentii au a-si substerne recursele instruate conformu statut. org. bis. adresate comitetului parochialu gr. or. din *Sinersig* si ale tramite Rsim. D. Georgiu Pesteanu protopop gr. or in *Lugosiu.*

Sinersig in 10 Maiu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protop. si inspect. scolaru.

Se escrie pentru deplinirea parochiei de clas'a a trei'a *S. Crestoru*, protopresbiteratulu Oradii-mari, cu terminulu pana la *20 Iuniu v. (2 Iuliu nou)* a. c. in care di va fi si alegerea.

Dotatiunea este:

1. 12 jugere pamentu aratoriu de clas'a 2-a si 4 jugere pasiune; jugerulu a 1100 stangeni □ I. Contributiunea directa o solvesce preotulu. 2. Lecticalulu (birulu) dela 60 case câte un'a mesura — vica — de grâu. 3. Stolele usuate. 4. Cortelu liberu cu 2 chilie, culina, podrumu si gradina. 5. Câte jumetate mesura (vica) de grau si stolele indatinatate dela poporenii gr. or. din filiele *Sarkad* si 5 puste, apartinetórie parochiei matre *S. Crestoru.*

Dela recurinti se pretinde calificatiune pentru parochiele de clas'a a trei'a, — avendu recursele ajustate conformu dispusetiuniloru Statutulu organicu, si adressate comitetului parochialu din *S. Crestoru* a le tramite protopresbiterulu *Oradii-mari Simeonu Bica*, in *Nagyvárad-Velenceze.*

S. Crestoru 16/28 Maiu 1882.

Comitetulu parochialu.

Incontielegere cu mine: **Simeonu Bica,** Protop. Oradii-Mari.